

VERSLAG van 9 maart 2022 van de hybride vergadering van de commissie Bestuur, Economie en Middelen van de provincie Utrecht

Voorzitter: M. de Widt

Namens het college van GS: R. van Muilekom, R. Strijk
CdK: H. Oosters

Woordvoerders: J. Bart (GroenLinks), K. Boelhouwer (GroenLinks), B. de Brey (VVD), F. Demir (DENK), R. Dercksen (PVV), M. de Droog (D66), T. Dinklo (JA21), M. Eggermont (SP), F. Hazeleger (SGP), N. de Haan-Mourik (ChristenUnie), N. Groen (GroenLinks), M. Hoek (50PLUS), J. d'Hondt (PvdA), M. Jager (PvdD), E. Kamp (D66), A. Karataş, A. Kocken (VVD), D. de Kruif (CDA), H. Rikkoert (ChristenUnie), A. van Schie (VVD), D. Oude Wesselink (GroenLinks), M. Lejeune-Koster (PvdA), L. Veen (D66), H. Wolting (ChristenUnie), M. Welschen-van der Hoek (CDA), C. Westerlaken (CDA)

Van ambtelijke zijde aanwezig: B. Ferwerda (commissiegriffier)

Notulist: W.L. Walkate

1. Opening en algemeen

1.1 Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet alle aanwezige commissieleden, gedeputeerden, medewerkers van de ambtelijke organisatie en de kijkers thuis welkom. Zij verwelkomt ook de CdK die over de situatie in Oekraïne zal spreken en mevrouw De Vos die inspreekt bij agendapunt 2.2 Uitbreiding steunpakket Cultuur- en Erfgoed Covid 19. Zij wil kort stilstaan bij de situatie in Oekraïne. Zij gaat ervan uit dat zij uit naam van alle aanwezigen uitspreekt hoe verschrikkelijk de situatie in Oekraïne is en dat onze gedachten bij hen zijn. Bij hen die op de vlucht zijn en bij hen die zijn gebleven. De CdK zal ingaan op de Statenbrief die de Statenleden gisteren hebben ontvangen over de situatie in Oekraïne.

1.2 Vaststellen agenda

De heer Van Schie stelt voor om op elke vergadering van BEM de stand van zaken in Oekraïne aan de orde te stellen evenals de implicaties ervan voor de provincie.

Mevrouw De Haan is blij met de beantwoording van de door haar fractie gestelde vragen bij het ingekomen stuk van de PKN. Zij bedankt de ambtelijke organisatie en de gedeputeerde voor de stappen die daarin genomen gaan worden.

De agenda wordt vastgesteld.

1.3 Mededelingen

De voorzitter deelt mee dat er met de woordvoerders op 16 februari een gesprek heeft plaatsgevonden om te spreken over het proces voor het slavernijverleden. Er is afgesproken dat vijf Statenleden onder leiding van de heer Van den Dikkenberg een bijeenkomst over dit onderwerp voor de Staten voorbereiden.

De CdK, de heer Oosters deelt mee dat gisteren een Statenbrief in GS is vastgesteld over Oekraïne. Het is een goed idee om elke vergadering te beginnen met eventueel nieuws uit Oekraïne. Bekeken kan worden of er nieuwe ontwikkelingen in dat gebied zijn die bijsturing noodzakelijk maken of die gelegenheid bieden tot het nemen van initiatieven. De Statenbrief bevat afschuw en ontzetting over de situatie in Oekraïne en medeleven met de mensen die daaronder zwaar te lijden hebben. De brief wil tot uitdrukking brengen dat de provincie weinig anders kan doen dan symbolische daden verrichten, zoals de vlag van Oekraïne uithangen en de entree met geel/blauw licht verlichten. Het is onduidelijk hoeveel vluchtelingen naar deze kant komen. Het kabinet rekent erop dat er tot 1 april 2022 vijftigduizend mensen uit Oekraïne onderdak in Nederland zoeken en zullen krijgen. Dit is een enorme opgave, gezien de reguliere asielopvang. Daarvoor zijn al onvoldoende plekken. Het kabinet vraagt en draagt provincies en gemeenten op om daarvoor meer ruimte te realiseren. Het kabinet denkt dat de coördinatie van de opvang meer in één hand moet komen. Er mag geen tijd verloren gaan door onderlinge afstemming. Men heeft ervoor gekozen om de doorzettingsmacht te laten lopen via de voorzitters van de veiligheidsregio's. Het gaat dan om duizend tot tweeduizend vluchtelingen uit Oekraïne per veiligheidsregio. Afgelopen maandag is een afspraak gemaakt dat de voorzitters van de veiligheidsregio's de coördinatie van de acute opvang op zich nemen. Er is een sterke samenhang met de provinciale regietafel voor de oorspronkelijke opgave voor asielzoekers. Dat werk moet doorgaan in nauwe afstemming met de veiligheidsregio. De provinciale regietafel omvat 26 gemeenten. Daarvan is hijzelf voorzitter. Die gemeenten vormen ook de veiligheidsregio. De provincie is begonnen met het ondersteunen van de veiligheidsregio bij het uitvoeren van de extra taak voor het realiseren van de extra opvangplekken voor de mensen uit Oekraïne. De capaciteit voor de regietafel wordt ter beschikking gesteld. Alle informatie over locaties, vergunningen en kansen wordt verstrekt. Op verzoek van het college bekijkt de provinciesecretaris op welke manier de veiligheidsregio nog meer kan worden ondersteund. Dat betekent dat sommige medewerkers in het provinciehuis zowel voor de provincie als voor de veiligheidsregio gaan werken. Of er dwang komt, is onderwerp van discussie. Er wordt geprobeerd om elke opvanglocatie voor

beide doelgroepen te gebruiken. De provinciale organisatie kan voor ondersteuning ten behoeve van deze taak door elke gemeente worden ingeroepen. Er is op initiatief van gedeputeerde Strijk een onderzoek gestart naar de mogelijkheden om vluchtelingen in provinciale accommodaties op te vangen. Het college zal deze commissie rapporteren over ontwikkelingen die een relatie met Oekraïne hebben. Er is door de NCTV van alle overheden aandacht gevraagd om extra alert te zijn op mogelijke cyberaanvallen. De provincie Utrecht staat gesteld om te bekijken hoe weerbaar de organisatie is.

Gedeputeerde Van Muilekom deelt mee dat de provincie en de gemeenten aan het Rijk een bod hebben uitgebracht over hun mogelijkheden voor opvanglocaties voor vluchtelingen. Het bod en de nieuwe vragen voor de Oekraïense vluchtelingen lopen door elkaar heen.

De heer Westerlaken zegt dat het probleem weer op zijn Nederlands wordt geregeld, omdat veel organisaties zich ermee bemoeien. De vluchtelingen zetten nu heel snel voet op Nederlandse bodem. Kan er niet een verantwoordelijke komen die de zaken regelt in plaats van alle Nederlandse schijven te gebruiken om heel lang over een beslissing te doen?

De heer Dinklo zegt dat de rondvraag is beantwoord door te melden dat ontwikkelingen ten aanzien van Oekraïne in deze commissie worden besproken.

De heer Karatas vindt dat het hoop geeft dat iedereen bezig is met deze vluchtelingenproblematiek. Het gezamenlijke bod laat ook zien dat er goed wordt samengewerkt en dat er veel kansen zijn. Het is goed om die op een ander moment te bespreken. Nu moeten de vragen op de brief van de CdK worden gericht en niet op het gezamenlijk bod.

De heer Van Schie is bereid om snel bijeen te komen, indien er besluiten moeten worden genomen over capaciteit, middelen of anderszins. De fractie heeft er alle begrip voor dat de prioriteit ambtelijk kan verschuiven en dat andere beleidsterreinen minder prioriteit krijgen. Hij heeft waardering voor de manier waarop het college deze problematiek aanpakt. Dat zouden de Staten ook kunnen doen.

Mevrouw Veen staat ook achter de snelle aanpak van de crisis door het college. Zij zou het gepast vinden, indien de Staten ook flexibiliteit zouden tonen.

Mevrouw De Haan sluit zich aan bij de woorden van waardering voor de stappen die de CdK en de gedeputeerden zetten. De fractie verleent alle steun daarvoor.

De CdK, de heer Oosters merkt op dat de taken in Nederland verdeeld zijn. Daarom heeft de kring van commissarissen het Rijk gevraagd de coördinatie in één hand te leggen en de verantwoordelijkheid te leggen bij een functionaris die doorzettingsmacht heeft om opvang af te dwingen. De hoofdpoging van de regietafel ligt bij de huisvesting van de statushouders. Er zijn veel statushouders die nog in asielzoekerscentra zitten. Die zijn klaar om in een gemeente te integreren, maar er is geen huis voor hen. De provincie wil via tussenvoorzieningen tijdelijke woonruimtes creëren, zodat de statushouders dicht bij de plek wonen waar zij later zullen verblijven.

Gedeputeerde Strijk zegt dat de provincie binnen de bestaande budgetten ondersteuning kan bieden. In het college is besproken dat uit de post onvoorzien extra financiële middelen kunnen worden ingezet. De omvang hiervan wordt met de Staten besproken.

Gedeputeerde Van Muilekom zal steeds de stand van zaken monitoren. In het bod staat dat er 550 opvangplakken in voorbereiding zijn. Als dit zo kan doorgaan, dan zijn 799 plekken haalbaar. Voor huisvesting voor statushouders werd gevraagd om 1247 vergunninghouders voor 1 juli te huisvesten. Voor 980 vergunninghouders is huisvesting gevonden. Hij denkt niet dat het totale aantal voor 1 juli wordt gehaald. De tweeduizend plekken voor Oekraïners komt hierbovenop.

De voorzitter geeft aan dat al gestelde vragen op korte termijn schriftelijk worden beantwoord.

Gedeputeerde Strijk heeft al eerder gemeld dat het college met het nieuwe kabinet wil overleggen over vriendschapsrelaties van steden en provincies. Op 7 april is er een bijeenkomst met het ministerie en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Gemeenten en provincies die dergelijke relaties onderhouden, zijn uitgenodigd. De provincie Utrecht zal daarbij aanwezig zijn. Op basis van de uitkomst van die bijeenkomst zal hij een plan maken met het college hoe er met de vriendschapsrelatie met Guangdong verder zal worden gegaan. Op de volgende vergadering van deze commissie zal hij het verdere proces melden. Op basis daarvan zal hij met een nieuw Statenvoorstel komen.

De heer Bart gaat ervan uit dat de heer Strijk ervan op de hoogte is dat China ook een discutabel standpunt over de situatie in Oekraïne heeft ingenomen. Dat zal de gedeputeerde moeten meenemen naar de bijeenkomst in Den Haag van 7 april. Dat standpunt zal ook bij het Statenvoorstel moeten worden betrokken.

Gedeputeerde Strijk heeft hiervan via de media kennisgenomen. Daarom is het goed dat het ministerie zijn kijk op dit soort ontwikkelingen geeft en hierover aan de provincies en gemeenten advies geeft. De huidige geopolitieke omstandigheden zullen daarop van invloed zijn. Hij heeft de belofte gedaan om de uitvoeringsagenda Circulaire economie ter kennisname in het eerste kwartaal toe te sturen. Dat zal net in april of mei gebeuren, gezien de evaluatie over de activiteiten in 2021 en de consequenties ervan voor het nieuwe jaar en de gesprekken daarover met de organisaties. Cybersecurity wordt met verhoogde aandacht opgepakt, omdat ransomware aanvallen of hacks een toenemend gevaar opleveren, ook voor de continuïteit van de provinciale organisatie. Zouden de Staten behoefte hebben om daarover een informatiesessie te krijgen?

De heer De Brey merkt op dat zijn fractie daarin interesse heeft. Wordt er hiervoor ook naar de verbonden partijen gekeken? Wordt er ook naar de archieven gekeken, waarvan de provincie afhankelijk is?

De voorzitter constateert dat de VVD, GroenLinks en D66 interesse hebben, maar dat dat te weinig is om een informatiesessie te organiseren.

1.4 Ingekomen stukken BEM

De stukken worden voor kennisgeving aangenomen.

1.5 Vaststellen verslagen commissie Bestuur, Economie en Middelen

De verslagen van 26 januari 2022 en 2 februari 2022 worden vastgesteld.

1.6 Termijnagenda BEM en lijst moties

De heer Van den Dikkenberg deelt mee dat in mei 2021 was beloofd dat in het derde kwartaal van 2021 er een voorstel voor het varend erfgoed zou liggen. Wanneer komt dit voorstel, zodat daarover kan worden gesproken?

Gedeputeerde Van Muilekom heeft in de vorige commissie gemeld dat voor het varend erfgoed vrij veel onduidelijkheid over de beschikbare middelen bij het Rijk bestaat. Het Rijk kan duidelijkheid in mei of juni geven. Daarom is in de termijnagenda het derde kwartaal van 2022 genoemd.

1.7 Rondvraag

De rondvraag is al behandeld.

2. Ter bespreking

2.1 Statenvoorstel naar bestuursmodel Randstedelijke Rekenkamer (2022BEM54)

De heer De Brey heeft geen vragen. De fractie vindt dat het stuk als hamerstuk op de agenda voor PS kan worden gezet.

De heer Westerlaken wil het stuk ook als hamerstuk laten agenderen. Het onderzoek is niet naar aanleiding van de tweede herbenoeming van de directeur-bestuurder gestart. Er was al eerder over een onderzoek besloten. Het CDA heeft gevraagd waarom het onderzoek er niet op het moment was dat de discussie over de tweede herbenoeming zou plaatsvinden. Er is toen ook afgesproken dat de stukken over de herbenoeming van de directeur-bestuurder in deze commissie zouden worden besproken en niet eerst in het fractieoverleg. Daarvoor bedankt hij. De uitkomst van het onderzoek is de meest gunstige financiële constructie. Hij is blij dat dit model niet dichtgetimmerd is. Er kan worden gewerkt aan het zo goed mogelijk vorm en inhoud geven aan de functie van de Rekenkamer.

Mevrouw Rikkoert vindt het goed dat het onderzoek is uitgevoerd. Het is goed dat het hybride model wordt gehandhaafd. Het voorstel kan voor haar fractie een hamerstuk zijn.

Mevrouw Demir deelt mee dat het stuk voor haar fractie een hamerstuk kan worden.

Mevrouw Veen sluit zich aan bij de bijdrage van de heer Westerlaken van het CDA. Ook haar fractie had moeite met de gang van zaken rond de herbenoeming. Zij is blij dat er nu wordt bekeken hoe er wordt gewerkt aan het steeds beter laten functioneren van de Rekenkamer.

De heer Karataş sluit zich aan bij de woorden van de heer De Brey. Het voorstel kan een hamerstuk zijn.

De heer Dinklo heeft geen opmerkingen. Het voorstel kan als hamerstuk naar de PS-vergadering.

Mevrouw d'Hondt merkt op dat er al eerder onderzoeken zijn geweest naar de verschillende bestuursmodellen met voor- en nadelen ervan. Dit onderzoek is gedaan op verzoek van de provincie Noord-Holland. Die provincie had moeite met het model zoals het er nu ligt. Noord-Holland dacht dat het collegemodel veel goedkoper zou zijn. Op hun verzoek is dit verder uitgezocht. Het hybridemodel combineert de voordelen van beide modellen. Haar fractie wil het voorstel een hamerstuk laten zijn.

De heer De Brey licht toe dat mevrouw d'Hondt zitting heeft in de aansturingsgroep namens de Staten. Haar inbreng deed zij meer namens PS dan namens de PvdA.

Mevrouw Jager sluit zich bij de vorige sprekers aan. Het voorstel kan als hamerstuk naar PS.

De heer Van den Dikkenberg sluit zich aan bij de inbreng van de heer De Brey.

De voorzitter concludeert dat het voorstel een hamerstuk kan zijn.

2.2 Statenvoorstel Uitbreiding Steunpakket Cultuur & Erfgoed Covid 19 (2022BEM64)

Mevrouw De Vos is directeur-bestuurder van het Huis Utrecht. Het is een productiehuis voor jong talent in de stad Utrecht. Het Huis Utrecht is een fysieke locatie met studio's en theaterzalen voor theater- en dansmakers. Ze krijgen ruimte om te werken, te onderzoeken en te spelen. Ondernemerschap is in het Huis een belangrijk onderdeel van de kunstpraktijken. In coronatijd heeft het Huis met collega's van muziek en beeldend voor de provincie een steunpakket voor jonge makers mogen vormgeven en uitvoeren. Jonge kunstenaars en het team om hen heen hebben het heel zwaar gehad. Makers hebben de sector verlaten of zijn letterlijk omgevallen door het onzekere bestaan. Met het eerste steunpakket van de provincie is een deel van deze makers geholpen op het gebied van muziek, theater en beeldend. Voor theater en dans krijgt zij veel aanvragen binnen. Het Huis zorgt ervoor dat er voor iedere productie een premièreplek is in de stad of daarbuiten. 60% van de mensen in de kunsten is ZZP'er. Bij jonge makers en hun teams is dit 100%. De hele coronaperiode hebben zij in een overlevingsstand gestaan, zij hebben werk buiten de sector moeten zoeken. Hierdoor is er veel kennis uit de sector verdwenen. Het is niet duidelijk hoe het herstel hiervan kan plaatsvinden. Veel jonge mensen hebben te kampen met burnouts en stressgerelateerde klachten. Door eerdere bezuinigen zijn er nauwelijks huizen waar jonge kunstenaars terecht kunnen voor financiële of andere ondersteuning om hun kunstenaarschap te ontwikkelen. Theaters hebben hun producties moeten uitstellen, waardoor nieuwe producties bijna geen ruimte krijgen. De uitstroom van artistiek en zakelijk talent duurt voort. De kans bestaat dat het overschot aan talent straks uitmondt in schaarste. Om jonge makers in de sector te behouden, moeten impuls gelden worden vrijgemaakt voor ontwikkeling. Jonge mensen moeten worden ondersteund om te spelen, ze moeten niet worden afgerekend op speellijsten maar op productie, innovatie en sociaal-maatschappelijk belang. De sector moet zich gaan verhouden tot een fair practice code. De gemeente Utrecht gaat in 2022 een onderzoek hiernaar starten om te bekijken welke gevolgen dat gaat hebben. Dan zijn er nog zorgen om het publiek. Hoe komen zij weer naar het theater? Mensen zijn bang om binnen samen te komen. Als zij terugkomen, dan komen ze voor de bekende namen. Zij gaan nog niet naar jonge theatermakers toe.

[De oorspronkelijke inspreektekst van mevrouw de Vos treft u in het SIS.](#)

De heer Kocken vraagt wat mevrouw De Vos in het Statenvoorstel veranderd zou willen zien.

De heer Dercksen vraagt welk werk de mensen uit de kunstensector zijn gaan doen. Wat zijn de gevolgen als zij allemaal weer in het theater actief gaan worden? Heeft mevrouw De Vos een idee waarom de mensen niet naar het theater terugkeren?

Mevrouw Boelhouwer vraagt of mevrouw De Vos suggesties heeft voor de provincie om een strakker beleid voor de fair practice code te voeren.

Mevrouw De Vos antwoordt dat het Huis in de eerste tranche producties van makers heeft mogen financieren. Nu is het van belang dat de producties een podium krijgen. Zij is betrokken bij het bedenken van een manier om die op een podium opgevoerd te krijgen. Zij heeft er alle vertrouwen in dat dit op een innovatieve manier door de provincie gebeurt. Technici zijn de IT ingegaan. Kunstenaars zijn vooral tijdelijk bij GGD's gaan werken. Voor een deel zijn ze bij cultuureducatie terechtgekomen. Makers zijn steeds meer in een hybride praktijk aan het werken. Er zijn nog maar heel weinig kunstenaars die van hun kunst kunnen leven. Zij hoopt dat mensen terugkomen, want er is een enorm tekort aan technici, ook aan marketeers. Er moet voor worden gezorgd dat een deel van deze mensen met specifieke talenten terugkomen naar de sector. Er is geen eenduidig antwoord op de vraag waarom mensen niet naar de theaters terugkomen. Het vele waarschuwen om niet in een ruimte met elkaar te zitten, werpt een drempel op om naar het theater te gaan. Een theater heeft in het algemeen een wat ouder publiek dat voorzichtig is. Mensen gaan nu voor het eerst weer naar buiten en gaan dan naar een terras of restaurant. Het is een kwestie van lange adem, voordat mensen zich in het theater veilig voelen. Het gevolg van de fair practice code is minder aanbod en minder publiek bedienen. Is dat een wens? Kan er meer overheidsgeld worden vrijgemaakt of is er een andere manier om de fair practice code in te voeren?

De heer Kocken deelt mee dat de cultuur- en de erfgoedsector evenals veel andere sectoren in de samenleving een heel zware tijd achter de rug heeft. De afgelopen twee jaar kon de innovatiekracht in de sector worden gezien door op onmogelijke plekken en op heel nieuwe manieren voorstellingen te produceren of erfgoed te tonen. De steun vanuit de provincie heeft zijn fractie van harte gesteund. Er wordt op dit moment in de maatschappij meer gedacht aan herstel dan aan overleven. Dat ziet hij onvoldoende in dit Statenvoorstel terug. Het voorstel gaat meer om overleven dan om inspelen op wat er nu gebeurt. De publieksvoorkeuren kunnen de komende twee jaar nog veranderen. Ook de ontwikkelingen in de sector zelf, de innovaties en het probleem van de arbeidsmarkt moeten in het oog worden gehouden. Is er voldoende flexibiliteit en is er voldoende aandacht voor het herstel en het weer zelfstandig opereren van de sector?

Mevrouw Welschen is blij met het vervolgsteunpakket, want het is van levensbelang om cultuur te blijven steunen. Zij is benieuwd naar een visie op de toekomst. Cultuur is van essentieel belang voor de samenleving en de provincie vervult hiervoor een heel belangrijke taak.

Mevrouw De Haan vindt dat de waarde van cultuur heel belangrijk is. Cultuur moet overeind worden gehouden. Steun van de provincie is belangrijk. Haar fractie heeft altijd gewaardeerd hoe actief de provincie is en redelijk snel steun heeft geleverd. Ook heeft de provincie daarbij evaluatie en monitoring ingezet. Daardoor is beter in beeld gekomen wat er nodig is. Is het bedrag onder 5 voldoende voor jonge makers of wordt er weer een soort wachtlijst in het leven geroepen? Om met innovatie te groeien naar duurzaam herstel is meer nodig dan nu in de stukken staat. Daarvoor verwacht zij veel van de sector.

De heer Kamp heeft de steunpakketten van de culturele sector in de afgelopen jaren gesteund. Het is fijn te lezen dat die een juiste bestemming hebben gekregen. Wordt er een andere procedure voor het nieuwe voorstel gevolgd? Wat is de status van de adviescommissie geweest bij de totstandkoming van het voorliggende Statenvoorstel? Is in de schriftelijke beantwoording 375.000 euro voor de kasteelmusea als verlies geboekt? Wat is er van de afspraken over vernieuwingen terechtgekomen? Kan er een overzicht komen van de resultaten?

De heer Dercksen vindt de vraag van de heer Kamp relevant. Hoe beoordeelt hij deze bedragen en doelstellingen in het Statenvoorstel?

De heer Kamp heeft het idee dat de provincie vertrouwen geeft aan de onafhankelijke adviescommissie. De commissie adviseert op basis van deskundigheid. Hij voelt zich niet zo ingevoerd dat hij kan beoordelen of de bedragen kloppen. Hij geeft vertrouwen aan GS die op basis van de adviezen van de onafhankelijke adviescommissie aanvragen afhandelen.

De heer Dercksen stelt dat 450.000 euro voor de stimulering van het programma Risicovol aanbod van talentvolle makers gebaseerd is op extern onderzoek en gesprekken met de sector. Het onderzoek is niet bijgevoegd. Vindt de heer Kamp en de gedeputeerde dat het bedrag goed is onderbouwd?

De heer Kamp denkt dat iedereen wil weten wat de steungelden hebben opgeleverd.

Mevrouw De Haan merkt op dat er onderzoek is gedaan naar de hoogte en de besteding van de gelden. Die onderzoeken hadden een positief resultaat. Die uitkomst heeft haar fractie veel vertrouwen gegeven.

Mevrouw Boelhouwer zegt dat het steunpakket hard nodig is. Het steunpakket is samengesteld met andere overheden, de creatieve coalitie en de taskforce. Zij gaat ervan uit dat hierover niet op een achternamiddag is besloten. Het pakket heeft de steun van GroenLinks. Zij denkt dat het goed is om in een sessie te zien wat de innovatie heeft opgeleverd, zodat de Staten kunnen zien wat er nieuw is ten opzichte van twee jaar geleden. Met dit steunpakket is de culturele sector er nog niet. De provincie, die zich laat voorstaan op een goed vestigingsklimaat, heeft er alle baat bij om ook alle sectoren die van de culturele sector afhankelijk zijn mede te ondersteunen.

De heer Dinklo vindt het bijzonder dat toen hij dit Statenvoorstel zat door te lezen de bommen in Oekraïne vielen. Dat geldt voor alle voorstellen in deze vergadering. Hij wil de heer Van Muilekom feliciteren met zijn mooie das in het kader van het 150^e geboortjaar van Mondriaan. Zijn fractie heeft veel moeite met het Statenvoorstel. De fractie heeft alle steunpakketten van harte ondersteund en zij draagt de cultuursector een zeer warm hart toe. De pakketten van de ondernemers stoppen in maart, terwijl de provincie de cultuursector weer ondersteunt wegens corona. Daarmee heeft de fractie moeite, zeker omdat voor 2023 800.000 euro wordt toegekend. Het is niet duidelijk of dat nodig is. Nu moet de sector laten zien op eigen benen te kunnen staan net als alle andere sectoren. Als de provincie vindt dat er te weinig geld is voor jonge makers, dan moet dit zo gepresenteerd worden en moet er niet een steunpakket voor de hele sector worden gepresenteerd. Waarom wordt er niet alleen 800.000 euro toegekend en wordt er verder pas steun verleend als dit echt nodig is? Als de provincie vindt dat jonge makers moeten worden ondersteund, dan moet dit afzonderlijk worden toegekend. Daarin kan hij zich vinden. De bedragen voor 2023 moeten worden geregeld op het moment dat het nodig is. Die kunnen bij de begroting worden geregeld. Dan is er meer bekend over de situatie binnen de culturele sector.

Mevrouw d'Hondt geeft van harte steun aan dit voorstel. Het is goed te lezen dat de sector baat heeft gehad bij de gegeven steun. De PvdA ziet de culturele sector als een publieke voorziening die niet afhankelijk moet zijn van de grillen van de markt. Veel makers kunnen het niet meer volhouden en lopen weg naar andere sectoren, omdat zij daar beter betaald krijgen. Dat is een slechte zaak. Mensen die naar de IT zijn gegaan, gaan niet meer terug naar de sector, hoewel zij daar hard nodig zijn. Aan de fair practice code moet hard worden gewerkt.

De heer Dercksen vraagt hoe de PvdA het probleem van de leegloop in de sector denkt op te lossen.

Mevrouw d'Hondt merkt op dat mensen in de cultuursector te weinig betaald krijgen om in hun eigen levensonderhoud te voorzien. Daar gaat de fair practice code over. De fractie vindt de cultuursector belangrijk.

Dan moet ervoor worden gezorgd dat er mensen beschikbaar zijn die een nette beloning krijgen. Voor corona is al heel veel bezuinigd, waardoor deze problemen zijn ontstaan. De provincie moet ervoor zorgen dat de sector er weer bovenop komt. 2 miljoen euro is daarin een eerste stap maar dat is lang niet genoeg. Er wordt veel aandacht besteed aan de makers van cultuur maar het publiek vergt ook aandacht. Er dreigt een verloren generatie te ontstaan, omdat jongeren twee jaar niet in een theater zijn geweest. Als jongeren niet hebben geleerd dat theater leuk is, dan komen zij niet in het theater terug. Hoe gaat de gedeputeerde ervoor zorgen dat de jongeren naar het theater en het museum gaan?

Mevrouw Jager zegt dat de gaten in de culturele sector niet als bij toverslag zijn verdwenen. De fractie vindt het dan ook een goed voorstel. In het voorstel is er aandacht voor alle aspecten waarmee de cultuur en erfgoed te maken hebben. De fractie kan het pakket steunen. Zij hoopt dat de steun voor het laatst moet worden gegeven en dat de culturele sector weer op eigen benen kan floreren.

De heer Dercksen zegt dat corona voorbij is maar dat digital ID nog van toepassing is. Daarvoor moet nog aandacht blijven. De fractie kan zich voorstellen dat de culturele organisaties die aan de provincie zijn verbonden, worden gesteund. De provincie heeft daarvoor verantwoordelijkheid. De disproportionele aandacht voor de cultuursector vanuit de provincie vindt zijn fractie niet terecht. Hoe moet het met de taxichauffeur gaan die de afgelopen twee jaar geen omzet heeft gedraaid? Voor de terugkeer van het publiek wordt 140.000 euro geraamd. Geeft dit bedrag de garantie dat zij terugkomen? Waar zijn de SMART doelstellingen? Gaat dit geld allemaal naar de stad Utrecht?

De heer Eggermont merkt op dat corona heeft laten zien wat de eerdere bezuinigen hebben opgeleverd. De moeite om mensen naar de sector terug te laten komen, heeft hier alles mee te maken. In het voorstel leest hij onvoldoende hoe de fair practice code een onderdeel gaat worden van het nieuwe normaal. Het is logisch dat de provincie met een noodpakket komt om de cultuursector overeind te houden. Het is noodzakelijk om te bekijken wat er in de toekomst structureel nodig is. Er kan niet worden teruggegaan naar een situatie, waarin mensen structureel worden onderbetaald. De fractie steunt het voorstel maar spreker wil de gedeputeerde vragen op welke manier hieraan structureel iets wordt gedaan. Kan hij in het voorstel de fair practice code al als het nieuwe normaal opnemen?

De heer Van den Dikkenberg heeft bij de vorige steunpakketten ervoor gepleit om een culturele basis te formuleren die koste wat het kost behouden moet blijven. Van een theaterdirecteur in Maassluis hoorde hij dat er bij mensen een heerswaardering plaatsvindt van groen ten behoeve van het geestelijk welzijn. Men trekt erop uit naar een bos en gaat niet meer naar het theater. Nu moet worden bezien wat de invloed hiervan is en of mensen permanent niet meer naar het theater gaan. Worden de middelen dan goed besteed om weer naar het oude normaal terug te willen gaan? Indien er schaarste ontstaat, dan kunnen de prijzen van de voorstellingen omhoog en ontstaat er ruimte voor een eerlijke branche. Als de provincie de sector als een nutsvoorziening ziet en er een overschot aan producties is die moeten vechten om een plekje op een podium, dan blijven de prijzen laag. Als dit zo blijft, dan draagt dit op langere termijn niets bij aan een betere toekomst voor mensen in de cultuur.

Mevrouw Hoek heeft geen moeite met het voorstel om een bepaald bedrag vrij te maken, zodat mensen die dit het meest nodig hebben hiervan profijt kunnen hebben. Zij vraagt naar de verdeling van de gelden. Zij zou in de 26 gemeenten willen inventariseren of zij verzoeken krijgen van de instellingen in de cultuursector die door corona met hun programma's in de knel zijn gekomen. Dan kan worden gezien waar de ondersteuning hard nodig is. Het geld moet vooral bij de kleinere plaatsen terecht komen.

Gedeputeerde Van Muilekom heeft nagedacht of er weer 2 miljoen euro ter beschikking moet worden gesteld aan de cultuur- en erfgoedsector, waaronder musea. De provincie heeft niet zomaar doelstellingen bedacht. Zij is heel nauw opgetrokken met de 26 gemeenten en de Utrechtse fondsen. De provincie heeft ook gekeken naar wat het Rijk doet en waar de gaten vallen. Er is ook veel contact met de sector, onder andere de musea, de theaters, de poppodia en de productiehuisen. Het is belangrijk dat de tweehonderd instellingen in de hele provincie overeind zijn gebleven. De provincie heeft een stimulerende rol op zich genomen om de samenwerking tussen de instellingen tot stand te brengen. De sector heeft tot eind februari op slot gezeten en heeft daardoor harde klappen gekregen. Daarom heeft de sector aandacht. Het pakket is gericht op de jonge makers en ZZP'ers, omdat voor hen steun ontbrak. Voorstellingen zijn voorbereid maar konden niet gepresenteerd worden. Met dit pakket wordt aandacht aan de podia in de hele provincie gegeven. Mensen uit de sector zijn voor een deel weggegaan, terwijl zij hard nodig zijn om de culturele sector in stand te houden. Er is een publieksonderzoek in het voorstel opgenomen om te onderzoeken waarom mensen wel of niet naar de cultuursector komen. Op basis hiervan kan worden bekeken wat er moet gebeuren om hen terug te laten komen. Misschien kan geconcludeerd worden dat zij niet meer terugkomen. Spreker denkt dat de behoefte aan cultuur alleen maar is toegenomen. Bij het opzetten van de regeling maakt de provincie gebruik van de deskundigheid van de leden van de adviescommissie. Als er een goede regeling is met duidelijke toetsingscriteria, waaraan een aanvraag moet voldoen, dan kan de organisatie de aanvraag zelf beoordelen. In deze fase moet gestreefd worden naar vernieuwing en herstel, zodat de sector weer vooruit kan. De reserves zijn bij veel instellingen op en de instellingen staan nog een klein beetje in de overlevingsstand. Hij is bang dat er in de herfst weer een enorme uitbraak van het virus komt en dat de cultuursector weer op slot gaat. Dan zullen er weer theaters zijn die steun nodig hebben om niet failliet te gaan.

De heer Kamp zegt dat het theaters kan stimuleren om te vernieuwen als ze geen geld krijgen.

Mevrouw d'Hondt zegt dat deze discussie al tien jaar geleden gevoerd is door de heer Zijlstra. Die dacht ook dat mensen enorm innovatief en ondernemend zouden worden als zij geen geld zouden krijgen. Nu worden de gevolgen daarvan gezien. De rek is er totaal uit en mensen kunnen niet innovatief en creatief zijn als ze geen geld hebben om boodschappen te doen. De suggestie van D66 is niet goed.

De heer Dercksen vraagt of 2 miljoen euro niet veel geld is voor het geval de cultuursector in de herfst weer dicht gaat en het geld geen enkel effect heeft gehad.

Gedeputeerde Van Muilekom geeft aan dat de provincie de kennis van de leden van de adviescommissie is gebruikt, de fondsen zijn benut, de gemeenten is gevraagd waaraan behoefte is, de sector is bevroegd. De kasteelmusea is ook naar hun behoefte gevraagd. Bij het Rijk is ook informatie opgehaald. Er zijn mensen in huis die de aanvragen voor steun kunnen toetsen aan de hand van regelingen, waarin criteria staan waaraan de aanvragen moeten voldoen. De sector is met deze aanpak tevreden. De provincie wil dat de sector wendbaar en weerbaar wordt. Daarvoor is het Innovatiefonds bedoeld. Hij wil graag toezeggen om in de loop van het jaar dingen te laten zien wat door partijen is opgepakt en wat die hebben opgeleverd. Er zijn regelingen die op de toekomst zijn toegespitst, namelijk de terugkeer van mensen naar voorstellingen, ondersteuning van de sector, aandacht geven aan de makers en het opengaan van de festivals. Mogelijk kan er veel geld overblijven, dan gaat het terug naar de algemene reserve.

De heer Kocken vraagt hoe de flexibiliteit in de besteding van de middelen vorm is gegeven. Dat staat niet in het voorstel. Hoe betreft de gedeputeerde de Staten daarbij en in welke vorm? Hoe zorgt de provincie ervoor dat er op een goede manier op de situatie wordt ingespeeld? Het moet niet zo zijn dat er nu dingen worden bedacht en er twee jaar lang met oogkleppen zaken worden uitgevoerd, terwijl de wereld om ons heen verandert.

De heer Van Muilekom heeft het plan om tweemaal per jaar de Staten te informeren over de stand van zaken. In het najaar kan hij dan meedelen hoe de sector eruit ziet en wat de behoefte is. Dan kunnen regelingen worden aangescherpt, waarbij de Staten worden betrokken op basis van beschikbare informatie. De 800.000 euro is al toebedeeld. Indien de provincie niet van tevoren aangeeft hoeveel geld ter beschikking wordt gesteld en er op de aanvragen wordt gewacht, dan worden er geen voorstellingen meer geprogrammeerd, wordt er geen gebruikgemaakt van podia en worden er geen kleine festivals georganiseerd omdat er geen garanties zijn. Op basis van het beschikbare bedrag kunnen aanvragen voor subsidie worden ingediend. De instellingen moeten met bewijs komen dat zij het geld nodig hebben. Het Rijk kijkt ook naar innovatie en fieldlabs. De provincie heeft gezegd dat het Rijk gebruik kan maken van het Innovatiefonds in Utrecht. Tegelijkertijd vraagt de provincie het Rijk om het fonds te versterken.

De heer Dinklo merkt op dat er 800.000 euro beschikbaar wordt gesteld voor een crisis die nog onbekend is. Er is tenslotte ook nog de reguliere Festivalregeling. Waarom moet er nu al geld worden klaargezet voor 2023? Het is beter om af te wachten hoe het gaat en bij de begroting iets te regelen, als het duidelijk is hoe het er met corona voorstaat.

De heer Van Muilekom antwoordt dat het programma voor het najaar 2023 wordt voorbereid tot de zomer van 2022. De provincie gaat kritisch met het geld om. Er moet behoefte zijn bij een instelling, waardoor men op het geld een beroep kan doen. In dit najaar kan op grond van de behoefte worden bekeken wat voor 2023 nodig is. Voor de eerste twee jaar was er 3 miljoen euro per jaar beschikbaar. Voor 2022 en 2023 is het 1 miljoen per jaar. Op een gegeven moment moeten de pakketten voor de sector niet meer nodig zijn. In september is het een goed moment om te bekijken hoe de situatie is met het oog op 2023.

Mevrouw De Vos brengt in dat de crisis heel wat innovatie heeft opgeleverd. Zij is blij dat de provincie ervoor kiest om de innovatie door te zetten. De angst dat die alleen in de stad Utrecht gebeurt, kan zij wegnemen. Met de provincie is naar de regio gekeken. Als de verbanden verduurzaamd worden, dan kunnen binnen twee of drie jaar op theatergebied grote stappen worden gezet.

Tweede termijn

De heer Dinklo vindt dat er veel geld voor de toekomst wordt besteed, terwijl het niet zeker is dat het geld nodig is. Zijn ervaring is dat er altijd een cultureel gat is dat met dat geld kan worden gevuld. Het geld moet wel beschikbaar worden gehouden voor de juiste doelen. De culturele sector mag hetzelfde behandeld worden als andere sectoren. Voor die sectoren is de steun gestopt. Zijn fractie gaat dit voorstel niet steunen.

Mevrouw Boelhouwer is blij met de steun van JA21 voor de vorige steunpakketten. Vindt JA21 het een goed idee om met dit steunpakket innovatie te plegen voor ZZP'ers, zodat zij niet langer hun eigen werk hoeven te subsidiëren.

De heer Dinklo blijft bij zijn eerder gemaakte opmerking. Elke sector heeft behoefte aan meer ondersteuning dan is verkregen. Als de provincie vindt dat de culturele sector ondersteund moet worden, dan moet dit los worden gezien van dit voorstel.

Mevrouw Hoek vraagt of de gemeenten zelf de informatie over de behoefte bij de instellingen ophalen of ondersteunt de provincie de gemeenten om dit te doen? Worden de subsidies van de afgelopen jaren meegenomen in de 2 miljoen euro? Wordt de behoefte ook gepeild bij de instellingen die al door de provincie worden gesubsidieerd?

De heer Kocken vraagt of de middelen flexibel worden aangewend. Wat is de betekenis ervan voor de categorieën in het voorstel? Wanneer vinden GS dat straks geen extra steun voor de culturele sector meer nodig is?

Gedeputeerde Van Muilekom hoopt dat de regelingen door de podia in de regio worden benut. Het gaat hierbij over de regionale zalen en theaters. Corona is voor de provincie nog niet klaar. De sector moet met een passend pakket worden gesteund voor dingen die op dit moment nog nodig zijn. Er is nu sprake van een eenmalige verlenging van de steunpakketten. Daarna moet de sector klaar zijn om weer op eigen benen te staan. De provincie wil zelf goed kijken hoe de sector zich ontwikkelt. Bekeken wordt of steun noodzakelijk is, want als men geen schade lijdt, dan krijgt een instelling geen geld. De aanvragen moeten goed worden onderbouwd. In het najaar is hierover meer bekend. Dan kan ook worden vastgesteld hoeveel middelen er nodig zijn. De gemeenten hebben geld gekregen in het kader van coronasteun. Zij moeten zelf bepalen wat ze ermee doen.

Mevrouw Hoek vraagt of de kerken en particuliere initiatieven die de Matthäus Passion en Johannes Passion organiseren rechtstreeks een beroep kunnen doen op de provincie, buiten de gemeenten om.

Gedeputeerde Van Muilekom antwoordt dat zij zich tot de gemeenten moeten richten, omdat die potjes geld hebben gekregen van de provincie. Tegenwoordig worden er afspraken gemaakt met de partnerinstellingen voor vier jaar. Jaarlijks wordt de stand van zaken bij de partnerinstellingen geëvalueerd. In de gesprekken kunnen instellingen aangeven wat de schade van corona is. Zij kunnen dan bij de provincie voor ondersteuning aankloppen. Zij hebben bijvoorbeeld studenten ingezet omdat vrijwilligers zijn weggevallen. Die moeten betaald worden.

De heer Dercksen zou graag het externe onderzoek ontvangen om een oordeel over het voorstel te vellen. Kan er een uitleg komen over de besteding van de 100.000 euro door de stichting Jonge Makers en het effect ervan? Kan dit voor het debat ter beschikking komen?

Gedeputeerde Van Muilekom kan het externe onderzoek ter beschikking stellen. De tweede vraag over de besteding van de 100.000 euro voor de stichting Jonge Makers neemt hij mee terug om te bekijken wat de mogelijkheden zijn.

De voorzitter concludeert dat het onderwerp met een klein debat in de Statenvergadering behandeld kan worden.

2.3 Sociale agenda

De heer De Brey deelt mee dat de VVD het erg heeft gewaardeerd dat de gedeputeerde een poging heeft gedaan om het voorstel te verbeteren. Het is jammer dat de fractie haar gewenste verbeteringen niet heeft teruggezien. Het is goed dat het provinciebestuur kijkt naar mensgerichte voorstellen. Om daarvoor een nieuwe organisatie op te zetten die 500.000 euro per jaar kost, is niet de bedoeling. Die activiteiten horen in het standaardwerk van de provincie te zitten. Wat die 500.000 euro moeten opleveren, staat niet in het voorstel. De uitvoering moet ook controleerbaar zijn en daar ontbreekt het nog aan. Zijn fractie zal tegen dit voorstel stemmen.

Mevrouw Welschen zegt dat de sociale bril aanspreekt. De boodschap van deze agenda is mensgericht, gebruikersgericht en gericht op meer gelijke kansen en een meer diverse en inclusieve organisatie. Is hiervoor zo'n voorstel nodig of moet dit al verankerd zitten in de organisatie? Wat gaat dit voorstel brengen en hoe concreet is dit? De gedeputeerde heeft in het stuk aandacht gegeven aan het buitengebied en de dorpen. Zij vraagt zich af hoe zij het stuk uitlegt aan de burgers in de provincie. Wat merkt de Utrechter van dit Statenvoorstel? De intentie van het stuk is goed maar wat gaat er in de praktijk mee gebeuren? Misschien is het goed dat in elk Statenvoorstel komt te staan hoe dat met een sociale bril is bekeken.

De heer Dinklo vraagt wat het oordeel van het CDA over de agenda is.

Mevrouw Welschen is niet tegen de inhoud van het voorstel. Haar fractie zal zeker met het voorstel instemmen. Ze vindt alleen dat wat er op papier staat iets anders is dan wat er in de praktijk gebeurt. Haar oproep is het voorstel in de praktijk concreet te maken en het uit te voeren. Het gaat erom dat mensen tegen haar zeggen dat zij een verschil zien en dat de overheid menselijker en inclusief te werk gaat.

De heer Dinklo vraagt of mevrouw Welschen hem kan uitleggen hoe hij op basis van dit voorstel GS kan controleren of zij hebben gedaan wat zij zeggen.

Mevrouw Welschen antwoordt dat bij elk Statenvoorstel een kopje met sociale bril moet komen te staan, zodat de Staten kunnen vragen en nagaan of deze agenda is toegepast op het betreffende Statenvoorstel.

De heer Dercksen zal misschien voor het stuk stemmen als mevrouw Welschen het voorstel op deze manier wil amenderen. Wat gaan de inwoners van deze provincie merken van de inzet van 500.000 euro? Waarom geen cursus aanbieden aan laaggeletterden? Daar stemt hij mee in. Dit voorstel is een lege huls, want het is onbekend wat er wordt gedaan. Wordt er iets gedaan aan laaggeletterdheid, antisemitisme of inclusie? Welke concrete acties gaat mevrouw Welschen aan de bewoners van haar gemeente mededelen die op basis van deze agenda zijn opgezet?

Mevrouw Veen begrijpt de roep om concreetheid. De vorige keer was er een uitvoeringsagenda bijgevoegd en is de discussie verzand over de keuzes van de projecten. Dat was een groot probleem. Nu is er een kaderstellend stuk en wordt er gesproken over de uitvoering. Zij is nu de draad kwijt.

De heer Dercksen merkt op dat de vorige keer is gesproken over projecten die onmogelijk kunnen worden uitgevoerd voor 500.000 euro per jaar. Nu wil het college niet vertellen wat het wil doen, omdat de Staten steeds maar vragen stellen. Nu gaat het college iets doen maar wat weet het niet.

Mevrouw Welschen zet uiteen dat de concrete projecten in de uitvoeringsagenda komen. Daarop wacht zij en daarop kan zij controle uitoefenen. Het is haar heel veel waard dat mensen gehoord en gezien weten door de overheid.

Mevrouw De Haan vindt dat de sociale agenda heel goed past bij de provinciale Omgevingsvisie, waarvan een van de belangrijke thema's gezond en veilig is. Haar fractie vindt het niet meer dan logisch om een beperkte sociale agenda op te stellen. Zij is trots op een provincie die staat voor het verminderen van ongelijkheid en het vergroten van kansen en gelijkheid in provinciale thema's als mobiliteit, energietransitie, woningtekort, economie en cultuur. Dat kan altijd beter. Hoe dat gerealiseerd moet worden, is de volgende vraag. De uitwerking ziet zij in een uitvoeringsagenda. Die zit er gelukkig niet bij, omdat daarvoor scherpe keuzes moeten worden gemaakt. Niet alles is mogelijk, zoals dat in de vorige uitvoeringsagenda is gezien. Het gaat om inclusie voor iedereen, ongeacht religie, ras of wie je bent of hoe je bent. Zij roept de gedeputeerde op om oog te hebben voor de groepen die het sterkst het onderspit delven. De fractie zou willen dat de provincie in gesprek gaat met bijvoorbeeld de joodse gemeenschap of de moslimgemeenschap om te horen waar de specifieke punten zitten, zodat de provincie er een beeld van kan vormen en ervan kan leren.

De heer Van den Dikkenberg vraagt wat mevrouw De Haan vindt van het specifieke doelgroepenbeleid in het stuk. Er zijn nog meer groepen die tegen vergelijkbare sociale structuren en drempels aanlopen. Die worden niet in het stuk benoemd. Het stuk haalt er exclusief groepen uit om beleid te voeren. Dat is toch niet inclusief?

Mevrouw De Haan herkent dit punt. Moeten er geen doelgroepen worden benoemd, omdat je inclusief wilt zijn. Moet je wel doelgroepen noemen en deze overwaarder, omdat zij altijd aan de onderkant van de samenleving zitten of moet je groepen benoemen die op basis van hun specifieke afkomst in combinatie met hun religie altijd het onderspit delven? Dat is een zoektocht. Zij zou alle doelgroepen in beeld willen houden. Specifieke doelgroepen hebben een speciale status. Daarom zou zij met de joodse gemeenschap in gesprek willen gaan om te horen of zij zich gediscrimineerd voelen. Tegelijkertijd zijn er verschillen in waardering of onderwaardering voor specifieke doelgroepen. Bij gemeenten bespeurt zij een zekere verwarring over de sociale agenda. Er mag in het stuk uitdrukkelijk worden vermeld dat de provincie en de gemeenten bij de uitvoering van de sociale agenda een eigen rol hebben. De provincie moet niet op de stoel van de gemeenten gaan zitten. Bestuurlijke zuiverheid moet voorrang hebben boven het sentiment dat de provincie ook sociaal beleid moet voeren. De lokale bestuurders hebben angst dat de provincie zich met het lokale beleid gaat bemoeien. De kaders zijn voor haar fractie duidelijk. De Staten bepalen de uitvoeringsagenda niet, maar geven het vertrouwen aan GS om op basis van de kaders een uitwerking te kiezen. Die was te breed, want met 500.000 euro kun je niet alle dingen doen die in de uitvoeringsagenda staan.

De heer Karataş vraagt wat mevrouw De Haan van het idee vindt om de statushouders en opvang van vluchtelingen duidelijker in het stuk te zetten. Hierover heeft de commissie vandaag haar zorgen geuit. Het onderwerp hoort bij dit voorstel, zeker als je kijkt naar het stuk over wonen. Dan hoef je niet diep na te denken over de doelgroepen die in het stuk moeten worden opgenomen.

Mevrouw De Haan merkt op dat, indien sociaal in het DNA van de provincie zit, in het woonbeleid duidelijk moet worden dat de provincie aandacht heeft voor specifieke doelgroepen. Daarvan zijn statushouders een onderdeel. Daarvoor heeft de provincie een bijzondere taak. Door de sociale bril moet naar de woonopgave worden gekeken en naar de huisvesting voor statushouders. De bril moet ook bij andere opgaven worden opgezet. Op basis van dit stuk kan haar fractie instemmen met het voorstel.

Mevrouw Demir is blij dat de sociale agenda in de provincie wordt ingezet. Dagelijks merkt zij dat inclusiviteit niet altijd het geval is. Daarom is het belangrijk om kaders vanuit het beleid mee te geven. Het lijkt haar belangrijk dat

de provincie zich wil inzetten voor gelijke kansen en inclusiviteit onder de inwoners. Haar fractie zal dit voorstel zeker steunen.

Mevrouw Veen wil de gedeputeerde complimenteren met de manier waarop hij na het laatste debat is omgegaan met het stuk. Hij heeft opengestaan voor aanpassingen en heeft hoor en wederhoor toegepast. Zij heeft gepleit voor minder details, meer aandacht voor het kader, de sociale bril en de visie op de eigen organisatie. Die opmerkingen heeft zij teruggevonden in het herschreven stuk. Haar fractie heeft vertrouwen dat het college met het stuk aan de slag gaat en dat er over een jaar wordt geëvalueerd. Het voorstel van mevrouw Welschen spreekt haar aan. Dat is een goede manier om het uiteindelijk in het eigen DNA te laten landen.

De heer Karatas vindt dat het sociale hart van de provincie vanzelfsprekend zou moeten zijn. Door de situatie waarin de wereld zich bevindt, gaat zijn sociale hart kloppen. Hij steunt het voorstel van mevrouw Welschen. Wanneer komt de uitvoeringsagenda, waarin dingen heel concreet worden?

De heer Dinklo vindt het voorstel een lege huls. Niemand is tegen de doelstellingen van de sociale agenda. Bij dit soort onderwerpen is het van belang om concreet te maken wat er gaat gebeuren. Hij leest een ander voorstel dan het CDA en de ChristenUnie. Als de uitvoeringsagenda niet is toegevoegd, dan moeten de Staten het stuk kunnen controleren op basis van concrete acties. Het stuk bevat een grote brei van termen. Deze onderwerpen vragen om een concrete aanpak en keuzes. Hoe kunnen Staten controleren of het goed gaat? Dat is nu niet het geval.

Mevrouw d'Hondt vraagt welke indicatoren de heer Dinklo graag had gezien. Nu zegt hij alleen maar wat er niet goed is en dat helpt niet om de sociale agenda in de provincie te verankeren.

De heer Dinklo antwoordt dat GS aan bod zijn om een voorstel te doen. Statenleden zijn niet aangenomen om voorstellen op papier te zetten. Zij moeten voorstellen beoordelen en controleren. In zijn technische vragen heeft hij duidelijk gevraagd uit welk onderzoek gebrek aan diversiteit en inclusiviteit is gebleken. Wat gaan GS hieraan doen en hoe kunnen de Staten controleren of de doelen daarvoor zijn gehaald? 'Inclusiviteit is een proces zonder begin- en eindresultaat, GS gaan nog indicatoren opstellen', was het antwoord. Waarom staat er niet in hoeveel laaggeletterden bereikt moeten worden en hoeveel diversiteit er in de organisatie moet komen.

De heer De Brey wil de heer Dinklo bijvallen. Dit onderwerp was een speerpunt in het coalitieakkoord. GS hebben ruim drie jaar de tijd gehad om met een gedegen voorstel te komen. De gedeputeerde heeft een groot ambtelijk apparaat en wil ook nog 500.000 euro per jaar uitgeven. Eigenlijk moet het hele stuk worden herschreven.

Mevrouw Veen wil haar teleurstelling uitspreken over de opmerkingen over de tegenstelling coalitie oppositie. Bij de vorige vergadering was haar inbreng minstens zo scherp als die van JA21. Zij ziet wel veranderingen in het stuk. Haar fractie zit in de Staten om kaders te stellen. Dat gebeurt in het voorstel.

De heer Eggermont zegt dat mensen de uitvoering belangrijk vinden, omdat zij willen weten waartoe de sociale agenda gaat leiden. Is het probleem niet dat er te weinig geld voor de sociale agenda is gereserveerd? Kan er daarom niet tot een adequate uitvoering worden gekomen? Is de provincie dan nog wel goed bezig?

De heer Van den Dikkenberg hoort dat de coalitie blij is met de kaders die worden gesteld. Hijzelf heeft GS geschreven dat hij 50% van de vrouwen in leidinggevende posities wil hebben. Dan is er sprake van een meer inclusieve organisatie en is er een SMART geformuleerde doelstelling.

De heer Dinklo wil het niet over de uitvoering hebben. Hij wil iets concreets hebben dat hij kan beoordelen. Hij wil indicatoren zien. Het Statenvoorstel moet goed genoeg zijn om een oordeel te vellen. Dat is het nu niet, omdat het voorstel niet voldoet aan doelen en indicatoren die hij kan beoordelen.

Mevrouw d'Hondt ziet een groot aantal verbeteringen in het nieuwe stuk, vooral op het punt van monitoring. De suggestie van het CDA vindt zij positief, hoewel je ervoor moet waken dat er niet in elke Statenvoorstel iets moet worden gezegd over circulariteit, CO₂-uitstoot en de sociale agenda. Misschien kan zij samen met het CDA een amendement maken om dit in het voorstel te verwerken. Het is haar niet duidelijk of er te veel of te weinig geld voor de agenda wordt gereserveerd. Zij denkt dat er al heel wat gebeurt op het gebied van sociaal beleid. Het onderzoek naar vervoersarmoede vindt zij iets dat in een sociale agenda thuishoort. De sociale agenda heeft een beperkt budget omdat het een aanjaagfunctie heeft. Indien het budget wordt vergroot, dan wordt het geld uit de budgetten van andere programma's gehaald en kan het werk niet meer worden gedaan. De sociale agenda helpt om het sociale DNA bij alle mensen die bij de provincie werken op lange termijn te verankeren. Monitoring van de agenda hoort daarbij, zodat er kan worden gecontroleerd of er goede dingen mee gebeuren. Het beleidskader biedt hiervoor de gelegenheid. De PvdA maakt zich zorgen over social return in de sociale agenda. Uit de stukken blijkt soms dat het als een dagbesteding voor mensen wordt gezien. Haar fractie ziet het als een erkenning van talenten van mensen die wat minder zichtbaar zijn. Zij wil erop aandringen dat er bij het inkoopbeleid een goede paragraaf komt over de opvatting van de provincie over hun positie. Dit jaar zal de provincie de taakstelling voor het quotum voor arbeidbeperking niet halen. De provincie heeft als werkgever een voorbeeldfunctie. Daarom vraagt zij of het college zich tot het uiterste wil inspannen om deze taakstelling toch te behalen.

De heer Dercksen vraagt hoe de inwoners van de provincie door deze sociale agenda meer gelijke kans maken op wonen en energietransitie. Wat gaat de provincie doen aan de nabijheid en toegankelijkheid van onderwijs en zorg? Het college gaat laaggeletterdheid bestrijden maar GS weten niet hoe. Als PS deze agenda goedkeuren, dan gaan GS de markt op om projecten te starten. Dan zullen de bekende bureaus zich wel weer melden. Het uitvoeringsprogramma is geschrapt, zodat de Staten daarop geen kritiek meer kunnen hebben. Indicatoren kunnen bij de projecten worden opgenomen. Die worden in de p&c-cyclus verstopt, zodat de kans dat iemand ernaar gaat kijken zo klein mogelijk is. Wat moeten mensen in de provincie van het stuk vinden? De helft van het geld gaat op aan salaris van medewerkers. Klopt het dat alles wat in deze commissie over het onderwerp is gewisseld al 200.000 euro heeft gekost? Spreker vindt dit een slecht voorstel zonder kop of staart dat bovendien niet te controleren valt.

De heer Eggermont ziet dingen in het voorstel staan die ervoor zorgen dat er tegenstellingen in de samenleving zijn. Bij wonen wordt de norm voor sociale huur niet ter discussie gesteld? De norm zorgt ervoor dat mensen veel te duur moeten huren waarvoor zij het geld niet hebben. Er zijn gemeenten die heel lang mensen in de weg zitten die een goedkope woning zoeken. De provincie moet juist wel gemeenten voor de voeten lopen, in tegenstelling tot wat sommige Statenleden zeggen. Aan de sociale bril van de provincie valt wat te doen, maar of dit de methode is om dat voor elkaar te krijgen, vraagt hij zich af. Het heeft namelijk te maken met de manier waarop de provincie naar de samenleving kijkt en in hoeverre zij bereid is om fundamentele vragen te stellen. Zijn fractie was ongelukkig met het stuk over antisemitisme en islamofobie. Islamofobie moet vervangen worden door moslimhaat, want daarbij gaat het over mensen. De fractie kan het voorstel kritisch steunen.

De heer Van den Dikkenberg vraagt hoe de sociale agenda bijdraagt aan de veerkracht van kwetsbare groepen, omdat die vooral intern gericht is. Welk beleid tegen eenzaamheid staat daarvoor geformuleerd? Hoe bevordert deze agenda de nabijheid en toegankelijkheid van zorg? De teksten uit het coalitieakkoord komen niet terug in de sociale agenda. Hij ziet in dit conceptbeleidskader vooral ideeën die wijzen naar een meer inclusieve en diverse provincie. Concrete beleidsnormeringen worden vermeden, waarmee juist het team van de sociale agenda voortgang kan boeken. Als voorbeeld noemt hij het VN-verdrag Handicap. Waarom staat de doelstelling dat 100% van de projecten moet voldoen aan dit verdrag er niet in? Gaat het om het promoten van de regenboogprovincie? Daarvoor worden er wel projecten genoemd. Als er één groep wordt ondersteund, wat betekent dit dan voor andere groepen in de maatschappij die tegen vergelijkbare sociale problematiek aanlopen? Hoe borgt de gedeputeerde dat de sociale agenda niet een selectief beleid rondom politiek gewenste groepen wordt? Hoe dwingend wordt het beleid vanuit de provincie? Is er met de sociale bril nog vrijheid om anders te denken in de organisatie dan door de politiek gewenste bril? Gaan GS meer diverse groepen ondersteunen? Als GS voor het ene onderwerp kiest, dan moet het meer onderwerpen gelijk behandelen en oppakken. Dat kan betekenen dat op Holocaust Memorial Day de vlag van Israël als steunbetuiging aan de vlaggenmast kan worden opgehangen. Is de provincie hiertoe bereid? De verbetering van het plan is mislukt. De vorige versie vond hij er beter uitzien. Kaders ziet hij niet en indicatoren mist hij. Hij denkt dat er nog een aanscherping van het stuk moet plaatsvinden.

De heer Karataş vraagt wat de heer van den Dikkenberg van de beantwoording van de vragen vindt.

De heer Van den Dikkenberg antwoordt dat bepaalde doelgroepen die goed georganiseerd zijn eruit worden getild. Stille doelgroepen die ook kwetsbaar zijn, zijn niet bij de provincie in beeld. Dat zijn onder andere woonwagengebruikers.

Mevrouw Hoek merkt op dat plannen door bepaalde gebeurtenissen bijgesteld moeten worden. 50PLUS vindt het positief dat sociaal denken altijd onderdeel is van het handelen van de provincie. Dat moet waar mogelijk en snel worden toegepast.

Gedeputeerde Van Meulekom zegt dat het gewoon zou moeten zijn dat de sociale agenda in het werk van de provincie inhoud en vorm krijgt. Hij constateert dat het soms gebeurt, maar dat niet iedereen daarmee rekening houdt.

De heer Dinklo vraagt waarom er aparte mensen moeten worden aangesteld voor dit onderwerp. Dit kan toch in de reguliere organisatie worden geregeld. Het kan toch in de normale overlegsituaties aan de orde komen.

Gedeputeerde Van Muilekom heeft voor twee jaar 500.000 euro om hieraan aandacht te geven. De helft wordt uitgegeven aan personeel en de andere helft is voor bepaalde projecten. De sociale bril moet vorm krijgen in de ambtelijke stukken. Mensen in de organisatie moeten opgeleid worden om de sociale bril inhoud en vorm te geven. Over twee jaar wordt bekeken of er nog een apart programma nodig is en of het in de organisatie is geland. In het stuk staat dat de sociale bril in vijf programma's wordt ingevuld. Hij moet nadenken over de manier waarop het voorstel van mevrouw Welschen zichtbaar kan worden gemaakt. Hij kan haar voorstel van harte ondersteunen.

De heer Van den Dikkenberg memoreert dat het kopje 'brede welvaart' in de Statenvoorstellen zit. Dat kan een aanknopingspunt zijn voor het voorstel van mevrouw Welschen. De concreetheid van de indicatoren moet in het

uitvoeringsprogramma terugkomen. Het gaat bij specifieke doelgroepen over discriminatie. Bepaalde groeperingen mogen niet aan de kant worden gezet. Dat kan worden voorkomen door de sociale bril op te zetten. De provincie gaat de gemeenten niet voor de voeten lopen maar gaat het samen met hen doen. Op het moment dat het beleidskader is vastgesteld, gaat hij met het uitvoeringsprogramma naar het college, waar het wordt vastgesteld. Daarna wordt het naar de Staten gestuurd. In de Omgevingsvisie is inclusiviteit een belangrijk thema. Daarom wil het college hieraan inhoud en vorm geven. In het beleidskader zou hij geen tekst willen toevoegen over statushouders en vluchtelingen. Dat is al in de tekst verweven. Dat moet in de taak en verantwoordelijkheid van de provincie terugkomen. Hij raadt mevrouw d'Hondt aan om in een motie te zetten wat zij in het beleidskader over social return wil aanvullen.

Mevrouw d'Hondt denkt dat zij misschien samen met mevrouw De Haan hiervoor een tekstvoorstel kan maken.

Mevrouw De Haan zegt dat de tekst over social return haaks staat op de sociale bril die de provincie wil opzetten. Social return moet in het inkoopbeleid terechtkomen. Een aparte motie hiervoor indienen, brengt haar in de war.

Gedeputeerde Van Muilekom vindt het een goed voorstel om social return in het inkoopbeleid op te nemen. Het voorbeeld van de heer Eggermont over sociale huur moet bij het Rijk worden aangekaart. De provincie levert input om voortgang te krijgen in het plan van minister De Jonge voor betaalbaar wonen. De sociale bril moet juist niet politiek zijn. Het beleidskader is zeker geen politiek speeltje van het college. Het zou jammer zijn als dat zo geïnterpreteerd zou worden. De provincie gaat geen doelgroepenbeleid voeren. Een paar dagen in het jaar is er een gebeurtenis waarbij de provincie een vlag hijst. Een vlag hijsen is niets, want je moet daaraan meer invulling geven. Hij weet niet of de provincie de vlag moet hijsen op de Holocaust Memorial Day. De 500.000 euro is voor een aanjaagprogramma voor twee jaar. De sociale agenda moet landen in de programma's waarin heel veel geld zit.

De voorzitter deelt mee dat gedeputeerde Strijk in de chat heeft aangegeven dat in het voorstel Inkoop- en aanbestedingsbeleid social return is meegenomen.

Tweede termijn

De heer Dinklo heeft de gedeputeerde horen zeggen dat er te weinig sociale bril in de organisatie is waaraan meer moet worden gedaan. Waarom zijn er geen concrete doelen opgenomen, bijvoorbeeld mensen met beperkingen die niet in het ov kunnen. Dat zou bijvoorbeeld van 30% naar 20% kunnen worden teruggebracht. Het beleidskader blijft veel te vaag. De kans dat de fractie voorstemt, zal niet zo hoog zijn. Het is een gemiste kans van het college en ook van de coalitie dat het stuk niet scherper is opgesteld.

De heer Van den Dikkenberg merkt op dat de gedeputeerde in de beantwoording op een gegeven moment vroeg wat hij moet doen. Dat is dan ook zijn angst bij het lezen van dit stuk. Het CDA zal een motie indienen rondom antisemitisme. Dat is belangrijk voor de provincie maar ook voor de maatschappij en die groep, want dat is een heel stille groep. Het CIDI heeft duidelijk gemaakt dat er dingen zijn die gedaan kunnen worden. Dat gaat om de sociale bril bij ambtenaren, zodat zij antisemitisme vroegtijdig kunnen herkennen. Er zijn dingen die op het gebied van lhbt worden opgepakt die hierin kunnen worden meegenomen. In de motie kunnen lessen tegen discriminatie een onderdeel zijn. Dat geeft meer invulling aan het hijsen van de vlag.

De heer Eggermont vraagt of het CDA het hijsen van een vlag nog in het voorstel laat zitten. Het hijsen van een vlag van een staat lijkt hem niet handig, indien het gaat over antisemitisme. Dat is complexer dan de staat Israël.

De heer Van den Dikkenberg begrijpt dat antizionisme niet verward moet worden met antisemitisme. De vlag is net zo goed van een staat als van een groep. De vlag is wel belangrijk maar hij kan hem ook niet in de motie opnemen.

Mevrouw De Haan vindt dat de kern van dit stuk is dat de provincie met een sociale bril kijkt. In het stuk zitten genoeg programma's om daaraan een uitwerking te geven. Die ziet zij met vertrouwen tegemoet. Soms moet de provincie de gemeenten wijzen op de randvoorwaarden die de provincie heeft geschapen. Daarbij hoort dat de gemeenten bij de les worden gehouden.

De heer Karatas vraagt of de antwoorden op de gestelde vragen in het vervolg kunnen worden meegenomen in het stuk. Als het CDA een motie wil indienen, dan zou hij graag willen dat die over antisemitisme en islamofobie gaat. Wil de heer van den Dikkenberg dit verzoek inwilligen?

De heer Van den Dikkenberg denkt er over na. Als de motie maar een goed vervolg kan krijgen.

Gedeputeerde Van Muilekom ziet de motie van de heer Van den Dikkenberg tegemoet. Hij kan niet toezeggen dat de antwoorden in het stuk worden meegenomen, want hij weet niet wat de collega's ervan vinden. Indien men de tekst wil aanpassen, dan moeten er amendementen worden ingediend.

De voorzitter concludeert dat het voorstel met een normaal debat wordt behandeld.

Gedeputeerde Strijk doet een ordevoorstel. Hij kan zich voorstellen dat de stand van zaken Vitale binnensteden, dorpskernen en potentiële rol provincie, waarin hij een richtinggevende uitspraak van de Staten vraagt over het ambitieniveau waarop de provincie instapt, wordt opgepakt op het moment dat hij de brief over het koopstroomonderzoek heeft gestuurd. Nu kan dit onderwerp van de agenda worden gehaald en komt het op een andere keer terug. Hij weet niet of er een uitgebreide bespreking van de ROM nodig is. Misschien kan dat nog wel worden besproken voor 13.00 uur.

De voorzitter concludeert dat dit onderwerp op een later moment wordt besproken.

2.7 SB Jaarplan 2022 ROM regio Utrecht (2022BEM46)

De heer Kocken bedankt voor de uitgebreide beantwoording van de vragen over het jaarplan ROM regio Utrecht. Naar aanleiding van de beantwoording wil hij aan de gedeputeerde meegeven dat het goed is dat de ROM zich presenteert als een bedrijf en dat er SMART wordt gewerkt met KPI's. Die moeten niet doorslaan en er moet tijdig kunnen worden geschakeld.

Gedeputeerde Strijk neemt de opmerking ter harte. Hij is het met de heer Kocken eens dat KPI's nooit te rigide moeten worden en doel op zich moeten worden.

Mevrouw De Haan vindt het goed dat er een plan ligt. Dat is in lijn met de afgesproken doelstellingen. De fractie vraagt wel om een zekere flexibiliteit in de uitvoering, omdat die nodig lijkt in verband met geopolitieke en economische ontwikkelingen. De aanpak moet aangepast worden aan de actualiteit. De fractie kijkt uit naar een tussentijdse stand van zaken of evaluatie.

De voorzitter schorst de vergadering tot 16.00 uur.